

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

Pars I. De judiciis & judicialibus. Hoc est de Sententia & re judicata, Executione, Attentatis, Judice, Notario, Advocatis, Procuratoribus, Expensis, & aliis ad materiam judiciorum. Pars II. Relatio Romanæ Curix forensis, ejusque Tribunalium, & Congregationum

**Luca, Giovanni Battista de
Coloniae Agrippinae, 1691**

VIII. De aliis Palatii Apostolici, & Papæ Officialibus, & ministris; Et præsertim de ejusdem Palatii Præfecto; Et de Magistro; et de Auditore Papæ, & aliis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74090](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74090)

undè propterea, quando desideretur aliquid speciale & alterativum formulæ consuetæ, tunc dictæ diligentie intrant, pro diversa negotiorum qualitate, diversisque stylis, quibus in his materiis defendendum est.

17 Circa verò emolumenta, quæ pro sustentatione officialium, & secretariorum ut supra, solvuntur, non de facili regula statui potest, bene tamen ad sunt taxæ determinatæ, non alterabiles; Siquidem pro indulgentiis, aliisque spiritualibus, nihil penitus solvitur, sed omnino gratis conceduntur, aded ut Secretaria eroget de proprio expensas membranarum, & Scriptorum, Solumque in aliquibus casibus extraordinariis solvi solet quoddam modicum determinatum emolumentum, (forfan pro dictarum expensarum refectione;) Alia verò brevia suas habent taxas, quoniam (ex. gr.) pro dispensatione super interstitiis solvuntur quatuor ducati de camera, & pro quibusdam aliis dispensationibus vel pro beneplacito Apostolico super alienatione bonorum Ecclesiæ, cum similibus, solvuntur quinque; In aliis autem gravioribus negotiis, taxa est difformis, pro eorum qualitate sed nimium moderata.

Quantum verò unus ducatus cameræ importet, explicatur infra in rubrica Cancellariæ disc. 10. ad evitandum quo magis fieri potest earundem rerum repetitionem.

18 Alium habet Secretarium Papa, in Palatio sibi assistentem, qui officialis Aulae potius, quam Curia, figuram facere videtur, & per cuius organum aliquæ consimiles literæ in forma brevis, in pellucis membranis eodem latino idiomate inscribuntur, super literis scilicet responsivis, vel invitativis, aut monitivis, quæ per Papam scribuntur Regibus, & Principibus, sive Principum Vicariis, ac supremis magistratibus, vel aliquibus magnatibus, & nobilibus viris, seu magnis Prælatibus, quibus Papa ita scribere solet, cum stylis in hoc defertur, istudque in unum nil pertinet ad forensia.

19 Denum alium quoque Secretarium in palatio & apud se assistentem Papa habet, qui pariter Aule potius, quam Curia officialis, figuram facit, isteque dicitur Secretarius memorialium, quia nempe memorialia, vel supplices libelli, qui Papæ porriguntur, & per istum Secretarium statutis diebus & horis Papæ referuntur, per extensum, vel in compendio, pro negotiorum qualitate, atque ejusdem Papæ oracula vel provisiones, in ejusdem supplicis libelli dorso per eum adnotantur, ad effectum, ut desuper expediantur brevvia, vel aliæ provisiones, sive quod, ubi agatur de negotiis forensibus in Curia, idem supplices libelli cum dicto rescripto ab ipso Secretario per eius ministros dirigantur, Judicibus, & Magistratibus, ad quos negotia pertinent, cum ut plurimum sint rescripta excitativa ordinaria, vel delegatæ aliàs competentis jurisdictionis; Atque in Curia tanquam receptum circumfertur axioma, quod hæc memorialia non tribuunt jurisdictionem ei, qui non habeat, dum jurisdictione communicari solet per commissiones, ut in Signaturæ rubrica advertitur; Solumque de consuetudine, per hæc memorialia, seu rescripta, aliqua tribui solet major facultas; Puta, quod Judex ordinarius, vel delegatus non teneatur pro executione iudicati parere aliquibus inhibitionibus, quæ per debitores obtineri solent ad defatigandos creditores ac impediendam executionem, cum similibus; Aut habilitari solent officiales, & administratores piorum locorum, ut facere valeant ea, quæ ex eorumdem locorum statutis, vel stylis

Card. de Luca. Relatio Curia Romana.

facere non possunt, Et generaliter in iis, quæ respiciunt potius accidentalia, quam substantialia jurisdictionis, & potestatis, pro negotiorum qualitate, ac stylis.

DISCURSUS VIII.

De aliis Palatii Apostolici & Papæ officialibus, & ministris; Et præsertim de ejusdem Palatii Præfecto; Et de Magistro; Et de Auditore Papæ; & aliis.

SUMMARIUM.

- 1 **D** E Præfecto Palatii Apostolici, qui Major Domus dicitur.
- 2 Quale sit eius munus, & cui personarum generi conferatur.
- 3 Est Iudex omnium familiarium, & ministrorum Palatii.
- 4 Est etiam Gubernator Civitatis Tusculanae, & Arcis Gandulphi, & qualis sit eius jurisdictio.
- 5 De Magistro ejusdem Palatii, & de eius munere.
- 6 Quod antiquitus tanquam Canonista quoque exerceret munus Auditoris.
- 7 De eius loco, vel sessione in Capella.
- 8 De jurisdictione, & officio circa impressionem librorum, ac prohibitionem.
- 9 De aliis eius præminentibus, & prærogativis.
- 10 De Auditore domestico Papæ, eiusque munere.
- 11 De eodem alibi remissive.
- 12 De aliis Palatii Officialibus, & præsertim de Præfecto cubiuli.

Præfectus Palatii Apostolici, est tanquam quidam Gubernator dicti Palatii & rector, ac provisor familiaris Papæ, isteque ab aliquo moderno tempore, honestiori vocabulo nuncupari cepit Major domus, cum prius, retinendo antiquam simplicitatem, appellaretur Magister domus; undè propterea lepidissimus Boccacinus in *parnasianis discursibus*, ingeniosè desuper ludit in persona eximie Nobilitatis Cardinalis de Aquaviva, qui sub Gregorio XIV. istud obtinuit munus, à quo ad purpuram brevi evectus fuit.

Est pariter munus, potius privatum quam publicum, seu potius aulicum, quam curiale seu forense, juxta Curia Magistratum hierarchicum ordinem, qui apud Scriptores habetur; Adhuc tamen de facto est munus magnæ existimationis, ac de illis primi ordinis, utpote pro frequentiori contingentiæ, ex ultimis seu magis proximis gradibus ad purpuram; Unde propterea regulariter esse solet penes qualificados, ac emeritos Prælatos, qui per alios gradus etiam Nuntiaturarum, aliorumque publicorum munerum transierint, Illeque in Ordine Episcopali vel Archiepiscopali constitutus esse solet, adeo ut si per Papam ad hoc officium assumatur simplex Prælatas, ista occasione creatur Episcopus titularis in partibus.

Aliquam tamen nobilem jurisdictionem habet adeo ut speciem Tribunalis considerabilis constituat, habendo Auditorem, aliosque ministros, quoniam est privativè ad omnes alios Curiae iudices & Tribunalia) Judex in omnibus causis civilibus, criminalibus, & mixtis, non solum totius familiaris actualis Papæ, id est eorum, qui in Palatio vivunt. Papæ servitio, in majoribus, minoribus, & infimis muneribus addicti, sed etiam

E e omnium

omnium, qui in Urbe, vel extrâ, propriæ domi vivendo, mediâ, seu remotè, Papæ, seu Palatio Apostolico, cuiusque villis vel membris inserviunt. Ut (ex. gr.) sunt provisorum carnium, tam civilium, quam silvestrium, ac piscium, & olerum, aliorumque victualium, Nec non sunt mercatores subministrantes ea, quæ necessaria sunt ad vestitum; Ac artifices, medicis, chirurgi, barbitonfores, & alii similes.

4 Est etiam Gubernator Tusculanæ Civitatis, & Arcis Gandulphi, tanquam locorum destinatorum servitio Papæ, quando rusticari velit, præsertim in consuetis temporibus, Veris, & Autumni; Ideoque in his locis particulares deputat Gubernatores, & Cancellarios, aliosque officiales, a quibus ad ipsum habentur recursus, vel interponuntur appellationes, Non tamen præcisè, & ex necessitate, cum etiam ad Auditorem Cameræ, vel per viam commissionis in Rota, seu coram Prælati appelleretur, ideoque est Ordinarius in temporalibus primæ instantiæ, sicut est Episcopus in spiritualibus; Habet tamen aliquid plus, quam Episcopus in eo, quod à Vicario non appellatur ad Episcopum cum sit idem & unum Tribunal, & tamen ab his localibus officialibus, qui sunt eius Vicarii, ad ipsum appellatur, vel habentur recursus; Istæque causas ulterioris instantiæ, quandoque (licet raro) cognoscere solet per se ipsum, & quandoque particulariter alicui Prælati, vel qualificato Curiali committere; frequentius autem per eius Gubernatorem eas cognoscit, & iudicat.

5 In eodem Palatio quoque residet, atque inter Papæ aulicos familiares, recensetur unus Religiosus Ordinis Sancti Dominici; S. Theologiæ eximius Professor, cum socio pariter eiusdem Facultatis Professore, qui speciem eius Vicarii, seu Adjutoris in munere, præ se ferre videtur, ultra conversos, qui pro eorum servitio sint necessarii; Isteque gerendo munus Theologi Papæ, sive sit tanquam Papæ, seu magis propriè tanquam Episcopi Urbis, nuncupatur Magister S. Palatii in sua origine probabiliter assumptus ad effectum, ut in rebus, quæ ad fidem pertinent, in privatis occurrentiis Papam informet, tanquam per speciem consultoris in his materiis; Eo modo, quo data proportione, tenent Theologum plures Archiepiscopi, & Episcopi, ac etiam Cardinales, potissimè antiquioribus temporibus, antequam sub Paulo III. erigeretur Congregatio inquisitionis, vel sancti Officii, quæ hodie in iis, quæ pertinent ad Ecclesiam universalem, & Papam uti Papam, istas gerit partes, ut infra in eius rubrica, *infra discursu* 14.

6 Istud autem officium dici meretur magis publicum & curiale, quam aulicum, in ordine hierarchico Curia, eiusque Magistratum; Ideoque tam ratione antiquitatis, quam ratione dicti muneris, quod ante erectionem præfate Congregationis exercebat, valde considerabilis erat eius auctoritas illudque præsertim exercebat Sanct. Raimundus, qui de mandato Gregorii IX. fuit compilator quinque librorum decretalium; Ac propterea non Theologiæ tantum, sed etiam juris Canonici antiquitus eximius Professor erat, & per consequens etiam peritus in Jure Civili, dum vix dari potest bonus Canonista sine hac peritia, ut alibi advertitur; In annot. ad S. C. T. disc. 32. & tit. de iurisdic. in supplemento, & infra disc. 22. agendo de iudicis idea, occasione Tribunalis Rota. Unde propterea commen-

dabilis videbatur usus antiquus, quod aliqui Religiosi, ut huic muneri se aptos redderent, non solum Theologiæ, sed Canonum studii æque principaliter vacarent, ut docent opera præsertim Cardinalis de Turrecremata, qui fuit etiam hujus Ordinis Prædicatorum Professor, pluresque antiqui primi Ordinis Canonistæ, ac nostri Præceptores fuerunt Monachi seu Regulares, & tamen magis Canonistæ, quam Theologi; Ideoque nimium probabile est, quod idem Magister gereret eas partes, quas hodie gerit domesticus Auditor Papæ, dum antiquum ceremoniale, seu praxis capella pontificiæ, ante eius reformationem sub Alexandro VII. docet, quod reputabatur tanquam unus ex Rotæ Auditoribus; Immo omnium major ac dignior, præter Decanum, sub quo, supra alios, quamvis antiquiores, sedebat; A tempore verò dictæ reformationis sequuta sub præfate Alexandro septimo, per quam Rotæ Auditores Subdiaconi creati fuerunt, cum prærogativa rochetti; unde propterea ita decisa remanuit antiqua lis præcedentiæ inter Auditores Rotæ, & Clericos Cameræ, forsitan ratione simetrici, vel hierarchici Ordinis, & ne inter inditos habitu Clericorum secularium interfecarent induci habitu seculari, juxta ea, quæ in materia præ eminentiarum, ac alibi habentur, *sub tit. de præ eminent. disc. 24.* nunc, sedet quidem cum Auditoribus Rotæ, sed post eorum ultimum.

Hodiernum autem munus hujus Magistri, principaliter consistere videtur in revisione operum seu librorum in Urbe, ac districtu imprimendorum, cum impressio prohibita sit sine prævia licentia Cardinalis Vicarii, seu eius Vicegerentis, quæ concedi solet sub conditione revisionis, & approbationis hujus Magistri, qui quandoque per se ipsum, vel per eius socium hanc revisionem facit, & quandoque sæpe frequentius, in libris legalibus, vel aliarum facultatum, quarum ipse, eiusque socii non sint professores, revisionem committit alicui probato professori, ad cuius relationem ipse licentiam impartitur, ut docet praxis adeo frequens librorum, qui in Urbe imprimuntur; Quinimmo neque ista licentia sufficit, sed postquam liber est impressus, desideratur altera eius licentia super publicatione, cujus occasione, per Impressorem tres ei traduntur eiusdem libri copiarum impressæ, una scilicet pro seipso, altera pro socio, & altera pro dicto Vicegerente.

Retinet quoque facultatem, quam forte solus exercebat ante erectionem dictæ Congregationis Inquisitionis, & alterius, quæ dicitur Indicis librorum prohibitorum, de qua etiam infra in sua sede *infra disc. 15.* revivendi scilicet (ubi velit) libros alibi impressos, qui in Urbe, eiusque districtu vendantur, seu legantur; Ac etiam concedendi licentias personis non suspectis, legendi libros prohibitos, ad aliquem bonum finem, ideoque ex ista etiam causa ante dictarum Congregationum erectionem longè majorem faciebat figuram; Atque in hujus Officialis praxi verificatur id, quod alibi advertitur *Supra disc. 2. & de præ eminent. disc. 1.* quod scilicet dicecensis particularis Urbis extenditur ad centum milliarum, dum ultra hodiernum districtum breviorum 40. milliarum, intra dictum majorem ambitum in præmissis suum officium exercet, aliasque habet prærogativas.

Adhuc tamen in hierarchia regulari, est officium magnæ existimationis; Tum ob præmissam

jurif-

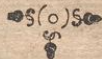
jurisdictionem, & ob annexum munus fixi Consultoris dictæ Congregationis seu tribunalis Inquisitionis, Tum etiam, quia cum ad præscriptum Apostolicarum Constitutionum ad decorandum clerum regularem, congruat aliquos Religiosos Cardinalium Collegio cooptare, ille reputari solet gradus valde proximus hinc dignitati, ut praxis pluries probavit; Ac ultra præmissa est etiam fixus, & continuus concionator Palatii seu familiae Papæ in consuetis prædicationis temporibus, Adventus scilicet & Quadragesimæ.

10 Officium Auditoris domestici Papæ est de jure potius aulicum, seu privatum, quam publicum, vel curiale, dum apud antiquos Præcticos, aliosque Doctores, mentionem facientes de Officialibus Papæ, & Curia, de hoc ministro non agitur, quoniam in sensu aliquorum Auditorum Papæ est Auditor Camera, sicut probabilior videatur sensus aliorum, quod Auditor Camera esset potius Auditor Camerarii, ut in sua sede, infra disc. 34. Istaque partes privati Auditoris Papæ, antiquitus probabiliter implebat dictus Magister S. Palatii, ut supra.

Istius autem Officialis munus, principaliter consistit in adjuvando Pontificem in studiis, quando interveniat in Congregationibus, sive in aliis negotiis per se ipsum explendis, in Consistorio vel in Aula, sive in Signatura gratiæ, eo modo, quo faciunt omnes Auditores Cardinalium, ac etiam Prælatorum; Atque ab aliquo moderno tempore, nostra ætate, illi injuncta est cura se informandi de qualitatibus eorum, qui Papæ proponuntur pro regimine Ecclesiarum Cathedralium, & Metropolitanarum.

In forensibus autem, juxta pariter modernam introductionem, ejus munus principaliter versari videtur in iis, quæ concernunt recursum ad Signaturam Gratia, ideoque de hoc agitur infra in dictæ Signaturæ rubrica particulari discursu 30.

11 Alii verò aulici officiales, ut sunt Præfectus cubiculi, Pincerna, Dapifer, Eleemosynarius, & alii, nullam habent jurisdictionem, ac propterea nullam figuram faciunt in ordine hierarchico Curia Romanæ; Bene verum, quod primum præsertim munus Præfecti cubiculi, esse solet magnæ existimationis, & quandoque exerceri per seniorem nimumque qualificatum Prælatum, qui transferit per gradus, & munera, etiam majora, ideoque mereatur dici proximus purpure, ad quam ab hoc munere transitum fieri frequens praxis docet; Ut præsertim nuper ea docuit in Clemente X. qui alteri Clementi immediato prædecessori post plura etiam primaria munera laudabiliter exercita Episcopi Camerinentis, Nuntii Neapolis, Nuntii Collegii Cardinalium ad Principes Italia, Et Secretarii Congregationis Episcoporum, & Regularium, ad hoc munus assumptus, fuit successor immediatus; Ideoque ad Curiam aulicam potius, quam ad forensem istorum, & aliorum officialium munera pertinent.

Card. de Luca. Relatio Curia Romanæ.

DISCURSVS IX.

De Datario, ac aliis Dataria Officialibus.

S V M M A R I V M.

- 1 De agentibus de hac materia Dataria, & de vocabulo Datarii.
- 2 Quale sit institutum Auctoris in universa hac relatione.
- 3 Quare expediat antiquum statum scrutari, & scire.
- 4 In quo consistat æquivocum scriptorum, de quibus num. 1.
- 5 In quo propriè consistat munus Datarii, & quod ipse non conscribat literas.
- 6 Quæ sint negotia, quæ transeunt per Datariam.
- 7 Quæ negotia antiquitus per Papam explicabantur.
- 8 Et per quæ organa hodie dicta antiqua negotia transeunt.
- 9 Quæ concessionem fiebant per Penitentiarium, & hodie fiunt per Datariam.
- 10 Multa negotia quæ expediuntur per Datariam, sunt moderna.
- 11 De origine, & introductione reservationum, & affectionum Apostolicarum in beneficiis.
- 12 Quod per reservationes penè annihilata sit potestas Ordinariarum in collatione beneficiorum.
- 13 De quo tempore, & ubi ceperint reservationes Apostolicæ beneficiorum.
- 14 De causa introductionis officii Datarii.
- 15 Gratia anterior prævalet, ac attendi debet.
- 16 Quale item sit munus, vel officium Datarii.
- 17 De etymologia vocabuli, vel nominis Datarii.
- 18 Quibus personis hoc Datarii munus injungatur, & præsertim Rota Auditoribus.
- 19 Cardinales non vocantur Datarii, sed Prodatarii.
- 20 De Subdatario, & per obitum.
- 21 De munere Datarii in præparando negotia Papæ proponenda, & de signatura supplicationum.
- 22 De eodem Subdatario.
- 23 De data, quæ apponitur supplicationibus signatis.
- 24 De primo, & secundo revisore, aliisque officialibus, & quod isti aliqua cancellent.
- 25 De registratione quæ gratiam perscit.
- 26 Datarius potest lacere supplicationes signatas ante registrationem.
- 27 Sola supplicatio sine literis non sufficit, & quando fecus.
- 28 Ex stylo Dataria, & Cancellaria desumitur voluntas Papæ, & regulatur materia surreptionis.
- 29 De stylo Datarie.
- 30 De conclusione quod in Papa non detur ignorantia iuris, unde deriver.
- 31 De controversiis forensibus, & contentiosis quæ in Dataria habeantur.
- 32 Datarius declarat voluntatem Papæ.
- 33 Contra assertiones Datarii non admittuntur probationes.
- 34 An credatur attestacionibus Datarii post dimissum officium.
- 35 De transumptis literarum Apostolicarum earum, quæ forma hodierna.
- 36 De gratis quæ signantur in forma Concessum.

Ec 2

Mo.